WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Atodiad i'r Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol: Argymhellion – **Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**

Blwyddyn archwilio: 2016-17

Dyddiad cyhoeddi: Tachwedd 2017

Cyfeirnod y ddogfen: 235A2017-18

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Cyflwyniad 4

Argymhellion yn deillio o'n gwaith archwilio ariannol ar gyfer 2015-16 4

Argymhellion yn deillio o'n gwaith archwilio ariannol ar gyfer 2016-17 6

Adroddiad cryno

1 Mae'r adroddiad hwn yn atodiad i'r Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol a gyflwynwyd i'r Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar 18 Medi 2017.

Cyflwyniad

2 Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw:

- rhoi systemau rheolaeth fewnol mewn lle i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion ac i sicrhau bo ei hasedau'n ddiogel;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- paratoi Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r gofynion perthnasol; a
- sefydlu a chadw golwg priodol ar drefniadau i ddiogelu economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau.

3 Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004) yn ei gwneud yn ofynnol i mi:

- darparu barn archwiliad ar y datganiadau cyfrifyddu;
- adolygu trefniadau'r Awdurdod i ddiogelu economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn ei ddefnydd o adnoddau; a
- cyhoeddi tystysgrif yn cadarnhau fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o'r cyfrifon.

4 Mae awdurdodau lleol yng Nghymru yn paratoi eu datganiadau cyfrifyddu yn unol â gofynion Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol CIPFA/LASAAC yn y Deyrnas Unedig. Mae'r cod hwn yn seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Ar 22 Medi 2017, cyhoeddais farn archwilio ddiamod ar y datganiadau cyfrifyddu yn cadarnhau eu bod yn cyflwyno darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol a thrafodion yr Awdurdod a Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân. Mae fy adroddiad wedi ei gynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon.

5 Cafwyd y materion allweddol a gododd yn archwiliad y cyfrifon eu hadrodd i'r aelodau o'r Awdurdod yn fy adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol ar 18 Medi 2017.

Argymhellion yn deillio o'n gwaith archwilio ariannol ar gyfer 2015-16

6 Rydym yn nodi'r holl argymhellion sy'n codi o'n gwaith archwilio 2015-16 gyda chrynodeb o'r camau a gymerwyd gan y rheolwyr yn ystod 2016-17. Rydym wedi dilyn y rhain fel rhan o archwiliad 2016-17 ac yn crynhoi ein canfyddiadau.

Arrdangosyn 1: Argymhellion yn deillio o'n gwaith archwilio ariannol ar gyfer 2015-16

Argymhellion	Ymateb y Rheolwyr ac Archwiliad
Nid yw'r gofrestr asedau yn dal digon o wybodaeth ariannol ac anariannol, cyfredol na hanesyddol, i ategu cofnodion cyfrifyddu. Diwygio'r gofrestr asedau i gynnwys yr holl wybodaeth berthnasol	**Ymateb y Rheolwyr** Caiff adolygiad o'r gofrestr asedau ei gynnal yn 2016-17 a chaiff y system a ddefnyddir i roi cyfrif am y cofnodion ei hadolygu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r cod. **Ymateb yr Archwiliad** Cynhaliwyd adolygiad ac mae cofnodion ar wahân wedi'u creu ar gyfer tir ac asedau adeiladu unigol i gryfhau'r cofnodion ategol. Fodd bynnag, nid yw hyn wedi ei wneud yn y gofrestr asedau ei hun ac roedd nifer o gofnodion cyfrifyddu wedi'u debydu'n anghywir gan arwain at addasiadau perthnasol i'r cyfrifon.
Ni chaiff asedau cyfarpar eu cofnodi yn y gofrestr asedau yn ddigon manwl i sicrhau y gellir nodi asedau unigol, neu grwpiau o asedau. Diwygio'r gofrestr asedau i gynnwys asedau ar lefel unigol neu grŵp, er mwyn sicrhau y gellir eu nodi'n hawdd a sicrhau bod y gofrestr asedau yn gyson â'r cofnodion adrannol.	**Ymateb y Rheolwyr** Caiff adolygiad o'r gofrestr asedau ei gynnal yn 2016-17 a chaiff y system a ddefnyddir i roi cyfrif am y cofnodion ei hadolygu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r cod. **Ymateb yr Archwiliad** Ni roddwyd sylw i'r argymhelliad hwn gan arwain at waith ychwanegol sylweddol i adnabod asedau unigol a chynnal profion archwilio.
Mae'r broses o roi gwybod i'r adran gyllid am waredu asedau yn annigonol ac o ganlyniad nid yw'r gofrestr asedau ariannol yn cael ei diweddaru'n brydlon. Gweithredu proses gadarn i roi gwybod am gyllid gwarediadau asedau.	**Ymateb y Rheolwyr** Caiff adolygiad o'r gofrestr asedau ei gynnal yn 2016-17 a chaiff y system a ddefnyddir i roi cyfrif am y cofnodion ei hadolygu er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r cod. Caiff gweithdrefnau eu hadolygu er mwyn sicrhau bod y gofrestr asedau a'r cofrestri adrannol yn cynnwys yr un wybodaeth. **Ymateb yr Archwiliad** Fe wnaethom adnabod nifer o asedau oedd dal ar y gofrestr asedau, ond nid oeddent yn berchen arnynt ar 31 Mawrth 2017. Felly nid oedd unrhyw newidiadau i'r broses wedi bod yn gwbl effeithiol.

Argymhellion	Ymateb y Rheolwyr ac Archwiliad
Ni roddwyd cyfrif am incwm grantiau na'r gwariant cysylltiedig yn y datganiadau ariannol ac ni chawsant eu cynnwys ychwaith mewn adroddiadau cyllidebol a gyflwynwyd i'r Awdurdod Tân. Sicrhau y rhoddir cyfrif am yr holl incwm a gwariant grantiau yn briodol ac y caiff ei gofnodi	**Ymateb y Rheolwyr** Caiff adran o ran grantiau ei chynnwys yn yr adroddiadau alldro i Aelodau ar gyfer 2016-17. **Ymateb yr Archwiliad** Roedd incwm a gwariant grant wedi'u cynnwys yn y datganiadau ariannol. Fodd bynnag, nid oedd y symiau gros wedi'u cysoni â'r trafodion sylfaenol yng nghyfrifon dal yn y Fantolen. O ganlyniad, fe adnabyddwyd wallau sylweddol yn y datganiadau ariannol.
Rhoddwyd cyfrif am drafodion yn ymwneud â 2016-17 ym mlwyddyn ariannol 2015-16 gan arwain at orddatgan gwariant a thanddatgan dyledwyr. Sicrhau y rhoddir cyfrif am drafodion yn y cyfnod cywir yn unol â'r egwyddor croniadau.	**Ymateb y Rheolwyr** Caiff gweithdrefnau eu hadolygu o ran cronni rhagdaliadau. **Ymateb yr Archwiliad** Ac eithrio incwm a gwariant grant ni wnaethom adnabod unrhyw drafodion eraill a gofnodwyd yn y flwyddyn ariannol anghywir.

Argymhellion yn deillio o'n gwaith archwilio ariannol ar gyfer 2016-17

7 Yn fy adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol, nodais y byddwn yn cyhoeddi adroddiad arwahân yn manylu ein hargymhellion sydd wedi codi o'n gwaith archwilio ariannol. Nodir yr argymhellion isod gyda'r ymateb y rheolwyr iddynt:

Arddangosyn 2: Mater yn codi 1 - Ni chynhaliwyd adolygiad ansawdd digonol o'r cyfrifon drafft

Mater yn codi 1 - Ni chynhaliwyd adolygiad ansawdd digonol o'r cyfrifon drafft	
Canfyddiadau	Roedd y cyfrifon drafft yn cynnwys nifer o wallau prima facie ac anghysondebau y dylid bod wedi'u nodi a'u dileu fel rhan o'r broses adolygu ansawdd cyn eu cyflwyno i'w harchwilio. Roedd hefyd yn amlwg o'r anghysondebau hyn bod rhai gwallau sylfaenol yn y cyfrifon.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod gyflwyno adolygiad ansawdd cadarn o'r cyfrif i'w gyflwyno i ni ei archwilio sydd wedi'i ddogfennu'n glir, wedi'i lofnodi gan Drysorydd yr Awdurdod ac wedi'i rannu gyda ni cyn i ni archwilio'r cyfrifon.

Mater yn codi 1 - Ni chynhaliwyd adolygiad ansawdd digonol o'r cyfrifon drafft	
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau nad yw'r datganiadau ariannol drafft a gyflwynir i'w harchwilio yn cynnwys unrhyw wallau.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Byddwn yn paratoi cynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r mater hwn gan gynnwys gosod allan y dyletswyddau a ddyrannwyd.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 3: Mater yn codi 2 - Mae angen gwella ansawdd papurau gwaith

Mater yn codi 2 - Mae angen gwella ansawdd papurau gwaith	
Canfyddiadau	Roedd y papurau gwaith a oedd yn ategu'r datganiadau ariannol yn wael ac roedd angen esboniadau helaeth ar eu cyfer. Mae'n hanfodol gwella papurau gwaith er mwyn darparu llwybr archwilio clir a dealladwy rhwng y cyfriflyfr ariannol a'r datganiadau cyfrifyddu. Mae hefyd yn bwysig sicrhau na chaiff trafodion cyfrifyddu eu dileu yn amhriodol er mwyn sicrhau triniaeth gyfrifyddu briodol.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod baratoi papurau gwaith o ansawdd digonol sy'n amlwg yn ategu'r datganiadau ariannol ac sy'n hunanesboniadol i unigolyn sy'n meddu ar wybodaeth gyfrifyddu. Dylai'r Awdurdod hefyd sicrhau na chaiff trafodion cyfrifyddu eu dileu'n amhriodol a bod y driniaeth gyfrifyddu yn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Llywodraeth Leol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Darparu papurau gwaith clir a dealladwy er mwyn ategu'r datganiadau ariannol. Bydd hyn yn darparu llwybr archwilio clir i swyddogion ac archwilwyr.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd staff yn derbyn cyfarwyddyd addas.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 4: Mater yn codi 3 - Mae angen gwella'r cyfathrebu a'r cyswllt rhwng staff cyllid yr Awdurdod a staff cyllid Conwy

Mater yn codi 3 - Mae angen gwella'r cyfathrebu a'r cyswllt rhwng staff cyllid yr Awdurdod a staff cyllid Conwy	
Canfyddiadau	O ganlyniad i gyswllt annigonol rhwng staff cyllid perthnasol, bu'n rhaid gwneud nifer o addasiadau cyfrifyddu oherwydd diffyg gwerthfawrogiad o waith aelodau eraill o staff.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod sicrhau bod pob aelod perthnasol o staff cyllid yn deall sut mae eu gwaith yn gorgyffwrdd er mwyn sicrhau y cynhelir y cyfrifon blynyddol a'r cofnodion cyfrifyddu sylfaenol yn briodol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau y caiff y cyfrifon drafft eu paratoi'n briodol a sicrhau y gall yr Awdurdod ymateb i'r her sy'n gysylltiedig â'r amserlen gau gynnar.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd staff yn derbyn cyfarwyddyd addas.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 5: Mater yn codi 4 - Dadansoddiad annigonol o asedau cyfarpar unigol yn y gofrestr asedau

Mater yn codi 4 - Dadansoddiad annigonol o asedau cyfarpar unigol yn y gofrestr asedau	
Canfyddiadau	Ni chaiff asedau cyfarpar eu cofnodi ar y gofrestr asedau yn ddigon manwl i sicrhau y gellir nodi asedau unigol, neu grwpiau o asedau.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod ddiwygio ei gofrestr asedau i gynnwys asedau ar lefel unigol neu grŵp, er mwyn sicrhau y gellir eu nodi'n hawdd ac er mwyn sicrhau bod y gofrestr asedau yn gyson â'r cofnodion adrannol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod y gofrestr asedau, ac felly'r datganiadau ariannol, yn adlewyrchu'r asedau a ddelir gan yr Awdurdod yn gywir.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd cynllun gwaith yn cael ei baratoi i fynd i'r afael â'r mater hwn. Bydd angen i'r cynllun gydnabod y bydd y gwaith yn cael ei wneud o fewn adnoddau presennol.

Mater yn codi 4 - Dadansoddiad annigonol o asedau cyfarpar unigol yn y gofrestr asedau	
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 6: Mater yn codi 5 - Ni ddosbarthwyd asedau TG yn gywir rhwng asedau diriaethol ac asedau anniriaethol

Mater yn codi 5 - Ni ddosbarthwyd asedau TG yn gywir rhwng asedau diriaethol ac asedau anniriaethol	
Canfyddiadau	Er gwaethaf y ffaith bod llawer o asedau TG yn anniriaethol ee trwyddedau meddalwedd, dosbarthwyd yr holl asedau TG yn anghywir fel asedau diriaethol
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Ar y cyd ag argymhelliad 4, dylai'r Awdurdod adolygu ei holl asedau TG er mwyn sicrhau y cânt eu dosbarthu'n gywir fel naill ai asedau diriaethol neu asedau anniriaethol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau y caiff dosbarthiad asedau ei ddatgelu'n gywir yn y datganiadau ariannol
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd cynllun gwaith yn cael ei baratoi i fynd i'r afael â'r mater hwn. Bydd angen i'r cynllun gydnabod y bydd y gwaith yn cael ei wneud o fewn adnoddau presennol.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 7: Mater yn codi 6 - Diffyg proses gadarn i sicrhau y rhoddir cyfrif am waredu asedau yn y gofrestr asedau

Mater yn codi 6 - Diffyg proses gadarn i sicrhau y rhoddir cyfrif am waredu asedau yn y gofrestr asedau	
Canfyddiadau	Mae'r broses o roi gwybod i'r adran gyllid am waredu asedau yn annigonol ac o ganlyniad nid yw'r gofrestr asedau ariannol yn cael ei diweddaru'n brydlon.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod roi proses gadarn ar waith er mwyn sicrhau ei bod yn ofynnol i bob aelod o staff roi gwybod yn brydlon i'r adran gyllid am unrhyw asedau a gaiff eu gwaredu.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod y gofrestr asedau, ac felly'r datganiadau ariannol, yn adlewyrchu'r asedau a ddelir gan yr Awdurdod yn gywir.

Mater yn codi 6 - Diffyg proses gadarn i sicrhau y rhoddir cyfrif am waredu asedau yn y gofrestr asedau	
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd cynllun gwaith yn cael ei baratoi i fynd i’r afael â’r mater hwn. Bydd angen i’r cynllun gydnabod y bydd y gwaith yn cael ei wneud o fewn adnoddau presennol.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 8: Mater yn codi 7 - Ni roddir cyfrif am incwm grant na'r gwariant cysylltiedig yn gywir yn y datganiadau ariannol

Mater yn codi 7 - Ni roddir cyfrif am incwm grant na'r gwariant cysylltiedig yn gywir yn y datganiadau ariannol	
Canfyddiadau	Caiff incwm grant a'i wariant eu rheoli'n amhriodol mewn cyfrif dal ar y fantolen yn hytrach nag mewn codau refeniw penodedig. Yn ogystal, nid yw'r trafodion ariannol yn y cyfriflyfr yn cael eu cysoni â'r hawliadau a wneir er mwyn sicrhau y caiff incwm a gwariant perthnasol eu cofnodi. O ganlyniad, roedd gwallau perthnasol yn y cyfrifon drafft a oedd yn ymwneud ag incwm grant a'i wariant.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod roi codau refeniw priodol ar waith er mwyn rhoi cyfrif priodol am incwm grant a'i wariant ac er mwyn sicrhau y caiff y trafodion ariannol eu cysoni'n briodol â hawliadau grant.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cofnodi gweithgareddau grant sy'n berthnasol i'r flwyddyn ariannol yn briodol a sicrhau hefyd y caiff cyllid ei reoli'n briodol.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Derbyn yn rhannol.
Ymateb y rheolwyr	Derbynnir egwyddor cysoni, ond bydd angen i’r cynllun gweithredu sy’n gysylltiedig â hyn gydnabod nad yw’r staff sy’n rheoli mentrau grant, yn gyffredinol, yn staff cyllid.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 9: Mater yn codi 8 - Nid adlewyrchwyd trafodion cyfrifyddu ISA19 yn y cyfriflyfr ariannol

Mater yn codi 8 - Nid adlewyrchwyd trafodion cyfrifyddu ISA19 yn y cyfriflyfr ariannol	
Canfyddiadau	Ni chofnodwyd trafodion i roi cyfrif am IAS19 yn y cyfriflyfr ariannol. O ganlyniad, nid yw'r datganiadau ariannol yn gyson â chofnodion ariannol sylfaenol yr Awdurdod, sy'n amhriodol.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod sicrhau y rhoddir cyfrif am drafodion IAS19 yn y cyfriflyfr ariannol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod y datganiadau ariannol yn gyson â'r cofnodion cyfrifyddu sylfaenol.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd staff yn derbyn cyfarwyddyd addas.
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 10: Mater yn codi 9 - Mae angen cynllunio ar gyfer yr amserlen ddiwygiedig ar gyfer paratoi, archwilio a chyhoeddi cyfrifon a gyflwynir yn 2018-19

Mater yn codi 9 - Mae angen cynllunio ar gyfer yr amserlen ddiwygiedig ar gyfer paratoi, archwilio a chyhoeddi cyfrifon a gyflwynir yn 2018-19	
Canfyddiadau	Yn seiliedig ar arferion gwaith cyfredol a'r diffyg perchenogaeth gyfun mewn perthynas â'r broses baratoi, archwilio a chyhoeddi, mae risg amlwg ar hyn o bryd y bydd yr Awdurdod yn methu â bodloni'r amserlenni diwygiedig ar gyfer 2018-19. Ar gyfer 2018-19 bydd yn rhaid i'r Awdurdod gyflwyno ei gyfrifon drafft atom erbyn 31 Mai 2019, gyda gofyniad am yr ardystiad archwilio erbyn 31 Gorffennaf 2019.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod ddatblygu cynllun prosiect cynhwysfawr i nodi tasgau a rhyngddibyniaethau allweddol y broses o baratoi ac archwilio'r cyfrifon, ac i nodi'r gwelliannau sydd eu hangen er mwyn bodloni'r amserlen gynharach.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod yr Awdurdod yn bodloni'r terfynau amser diwygiedig o 2018-19 ymlaen.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd hyn yn ganlyniad y cynllun gwaith a grybwyllwyd eisoes uchod.

Mater yn codi 9 - Mae angen cynllunio ar gyfer yr amserlen ddiwygiedig ar gyfer paratoi, archwilio a chyhoeddi cyfrifon a gyflwynir yn 2018-19	
Dyddiad gweithredu	Mawrth 2018.

Arddangosyn 11: Mater yn codi 10 - Mae gweithredoedd eiddo tir ac adeiladau'r Awdurdod yn aml yn enw'r cyrff rhagflaenol ac nid ydynt wedi'u cofrestru gyda'r Gofrestrfa Tir

Mater yn codi 10 - Mae gweithredoedd eiddo tir ac adeiladau'r Awdurdod yn aml yn enw'r cyrff rhagflaenol ac nid ydynt wedi'u cofrestru gyda'r Gofrestrfa Tir	
Canfyddiadau	Mae'r gweithredoedd eiddo yn enw'r cyrff rhagflaenol yn bennaf ac nid ydynt wedi'u cofrestru gyda'r Gofrestrfa Tir.
Blaenoriaeth	Canolig.
Argymhelliad	Dylai'r Awdurdod gofrestru ei berchenogaeth dros yr holl dir ac adeiladau perthnasol gyda'r Gofrestrfa Tir.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Sicrhau bod cofnodion perchenogaeth yn gywir.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd prosiect yn cael ei roi ar waith.
Dyddiad gweithredu	Cyn gynted â phosib.

Arddangosyn 12: Mater yn codi 11 – Mae ffurflenni datgan budd yn tybio bod gan yr unigolyn ymwybyddiaeth o’r Awdurdod, os nad yw hyn ganddynt mae risg bod datgeliadau heb eu gwneud

Mater yn codi 11 – Mae ffurflenni datgan budd yn tybio bod gan yr unigolyn ymwybyddiaeth o’r Awdurdod, os nad yw hyn ganddynt mae risg bod datgeliadau heb eu gwneud	
Canfyddiadau	Mae ffurflenni datgan budd yn gofyn am ymwybyddiaeth o drafodion yr Awdurdod yn hytrach na buddiannau perthnasol.
Blaenoriaeth	Uchel.
Argymhelliad	Dylai’r Awdurdod adolygu ei geisiadau am ffurflenni datgan budd er mwyn gofyn i unigolion ddatgan buddiannau perthnasol.
Buddiannau gweithredu'r argymhelliad	Er mwyn sicrhau bod ffurflenni datgan budd yn cael eu cwblhau.
Derbyniwyd yn llawn gan y rheolwyr	Cytuno.
Ymateb y rheolwyr	Bydd y newid yn cael ei weithredu.

Mater yn codi 11 – Mae ffurflenni datgan budd yn tybio bod gan yr unigolyn ymwybyddiaeth o'r Awdurdod, os nad yw hyn ganddynt mae risg bod datgeliadau heb eu gwneud	
Dyddiad gweithredu	Rhagfyr 2017.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500
Fax: 029 2032 0600
Textphone.: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales
Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru